

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Інститут державного управління у сфері цивільного захисту

XVII Міжнародний виставковий форум
“Технології захисту/ПожТех – 2018”

МАТЕРІАЛИ

**20 Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

СУЧАСНИЙ СТАН ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

9-10 жовтня 2018 року

Київ – 2018

ОРГКОМІТЕТ:

БІЛОШИЦЬКИЙ Руслан Миколайович	Заступник Голови Державної служби України з надзвичайних ситуацій, голова оргкомітету
ВОЛЯНСЬКИЙ Петро Борисович	Начальник Інституту державного управління у сфері цивільного захисту, заступник голови оргкомітету

Члени оргкомітету:

ДЕМЧУК Володимир Вікторович	Директор Департаменту реагування на надзвичайні ситуації
ДОЦЕНКО Олександр Володимирович	Директор Департаменту персоналу
ЄВДІН Олександр Миколайович	Перший заступник начальника Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту
КОВАЛЬ Мирослав Стефанович	В.о. ректора Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
КРОПИВНИЦЬКИЙ Віталій Станіславович	Начальник Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту
ПАРТАЛЯН Сергій Агопович	Директор Департаменту організації заходів цивільного захисту
САДКОВИЙ Володимир Петрович	Ректор Національного університету цивільного захисту України
ТИЩЕНКО Олександр Михайлович	В.о. начальника Черкаського інституту пожежної безпеки ім. Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України
ЩЕРБАЧЕНКО Олександр Миколайович	Директор Департаменту запобігання надзвичайним ситуаціям

Відповідальність за зміст та достовірність наданих матеріалів несуть автори публікацій.

Сучасний стан цивільного захисту України та перспективи розвитку : Матеріали 20 Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 9-10 жовт. 2018 р. – Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 536 с.

ISBN 978-966-916-613-5

У Матеріалах Конференції наведено результати наукових досліджень у сфері цивільного захисту, спрямованих на розробку рекомендацій щодо ефективного впровадження заходів цивільного захисту, організації управління у надзвичайних ситуаціях на державному, регіональному та місцевому рівнях організації влади в Україні. Особливий акцент зроблено на спрямування у практичну площину наукових досліджень, що є важливим питанням для організації життєдіяльності населення в територіальних громадах.

Матеріали Конференції призначені для використання фахівцями, що провадять свою діяльність у сфері цивільного захисту. Також дане видання може бути корисним науковим та науково-педагогічним працівникам, які здійснюють наукові дослідження у сфері цивільного захисту та науково-педагогічну діяльність у вищих навчальних закладах України.

Присяжнюк В.В., Семичаєвський С.В., Куртов О.В., Осадчук М.В., Мілютін О.В. Щодо тенденцій технічного розвитку переносних засобів димо- та тепловидалення.....	372
Рижикова І.А., Кирпичова І.В., Проскурнін О.А. Використання фітотехнологій для покращення стану малих річок України.....	375
Рогуля А.О., Петій О.Г. Організаційно-педагогічні умови підвищення кваліфікації посадових осіб та фахівців у сфері цивільного захисту органів місцевого самоврядування на основі інноваційних освітніх технологій.....	377
Рудаков С.В., Єрьоменко В.І., Чернуха М.В. Воздействие импульса тока искусственной молнии на пожаростойчивость покрытия кровельных систем из нержавеющей стали	380
Руденко Л.А. Формування професійної культури майбутніх фахівців цивільного захисту: технологічний аспект	383
Савельєв Д.І., Чиркіна М.А. Спосіб гасіння лісових пожеж за допомогою гелеутворюючих систем.....	385
Савченко А.В. Результаты оценочных испытаний использования гелеобразующих систем для защиты резервуаров хранения нефтепродуктов от теплового воздействия пожара	388
Світлична С.Д., Атаманчук О.О. Розрахунок на міцність багатошарових резервуарів для збереження легкозаймистих рідин з урахуванням початкового неосесиметричного деформування	391
Сербин В.А., Петрусенко Н.О. Підвищення дієвості професійної підготовки майбутніх фахівців пожежно-рятувальних підрозділів	393
Сергієнко Н.П., Курганов Р.І. Роль рефлексії та емпатії в професійній діяльності майбутніх працівників ДСНС	396
Сидоренко В.Л., Серeda Ю.П., Азаров С.І., Бутенко Т.Ю. Особливості гасіння лісових пожеж у чорнобильській зоні відчуження.....	398
Сировий В.В. Визначення розрахунковим шляхом тактичних показники підрозділів на автоцистернах без установки їх на вододжерела.....	402
Сировий В.В. Щодо виконання основного оперативного завдання підрозділами пожежно-рятувальної служби.....	405
Скородумова О.Б., Тарахно О.В., Тополь М.Є., Плетюк В.Є. Дослідження вогнестійкості текстильних матеріалів при дії відкритого вогню	407
Слободяник В.І., Сірко Р.І., Баклицький І.О. Теоретичні аспекти дослідження емоційного вигорання педагогів навчальних закладів ДСНС України.....	409
Слюсар А.А., Борисова А.С. Ризики при виникненні надзвичайних ситуацій.....	412
Сошинський О.І. Окремі питання аналізу впливу геометричних параметрів захистної кришки теплових сповіщувачів на здійснення їх основних функціональних завдань	415
Стецюк Є.І., Стрілець В.М. Проблемні питання вдосконалення процесу гуманітарного розмінування.....	417
Сізіков О.О., Ніжник В.В., Балло Я.В., Голікова С.Ю., Довгошеєва Н.М. Вимоги до функціонування системи управління пожежною безпекою об'єкта захисту	419
Тарадуда Д.В. Щодо управління техногенною безпекою на потенційно небезпечних об'єктах	423
Таран Є.О., Черномаз І.К. Удосконалення роботи газодимозахисників при проведенні рятувальних робіт в підвальних приміщеннях з великою площею.....	426
Тарнавський А.Б., Бабаджанова О.Ф. Радіаційний стан і деякі проблеми зони відчуження довкола Чорнобильської АЕС.....	427

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ: ТЕХНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Особистісне та професійне зростання майбутніх фахівців цивільного захисту ґрунтується на вміннях планувати свою діяльність, самостійно і творчо підходити до вирішення поставлених завдань на основі аналізу здобутої інформації, виконувати заплановане, незмінно отримуючи реальний практичний результат. З метою виконання цього завдання педагогічний процес у закладах вищої освіти (ЗВО) ДСНС має проектуватися відповідно до вимог нинішнього суспільства. Спрямованість сучасної освіти на розвиток людини та її особистісних якостей визначає поступ суспільства загалом. Зважаючи на це, інноваційні освітні технології покликані сприяти загальному розвитку особистості, формуванню її професійної культури, індивідуального досвіду, творчості.

Формування професійної культури майбутніх фахівців цивільного захисту розуміємо як спеціально організований цілеспрямований процес особистісного і професійного розвитку курсантів і студентів. Вибудувати всі його компоненти у цілісну систему дає змогу педагогічне проектування, що надає навчанню ознак технологічності, робить його керованим, визначаючи наперед якісні показники. Педагогічне проектування передбачає організацію освітнього середовища, в якому б курсанти і студенти комфортно почувалися, розкривали свій внутрішній потенціал, прагнули досягати успіху. Водночас воно має наближати педагогічний процес до реальних умов майбутньої професійної діяльності, щоб майбутні рятувальники могли до неї адаптуватися вже під час навчання. За допомогою проектування створюється педагогічна технологія – проект освітнього процесу, який визначає структуру і зміст навчально-пізнавальної діяльності [4, с. 42–43], забезпечуючи таким чином професійний і особистісний розвиток майбутніх фахівців цивільного захисту.

Технологізація педагогічного процесу має на меті підвищення його ефективності та передбачає розроблення критеріїв оцінювання, етапів подання інформації та її засвоєння, конкретизацію навчальних цілей, корекцію зворотного зв'язку, що реалізується за допомогою педагогічної технології. Це поняття відображає конструювання освітнього процесу за певною схемою, що уможлиблює вирішення педагогічних завдань на високому методичному рівні.

На пряму залежність ефективності навчання від педагогічної технології, як способу реалізації педагогічного завдання та досягнення поставлених цілей, вказував В. Безпалько [1, с. 112]. Педагогічна технологія виникла на основі програмованого навчання, якому властиві “уточнення навчальних цілей і послідовна (поелементна) процедура їх досягнення” [3, с. 118] і спрямована на підвищення якості навчання, забезпечення успішної взаємодії його суб'єктів, що гарантує досягнення запланованих результатів. Однією з її основних властивостей є особлива увага до цільових аспектів освітнього процесу. Поряд із цим, важливою рисою педагогічної технології є розроблення та

деталізація інструментарію досягнення педагогічної мети відповідно до її основних критеріїв (концептуальності, системності, керованості, ефективності та відтворюваності [6, с. 661]).

Застосування педагогічної технології відбувається у кілька етапів: діагностичний (визначення рівня засвоєння навчального матеріалу і підбір гомогенних груп суб'єктів навчання); мотиваційно-організаційний (привертання уваги курсантів і студентів до пізнавальної діяльності та підтримка їхнього інтересу); власне навчальний (опанування нових знань за допомогою засобів навчання); контрольний (перевірка якості засвоєння матеріалу). У зв'язку з цим технологізація процесу формування професійної культури майбутніх фахівців сфери цивільного захисту означає як визначення максимально можливого набору відповідних методів, так і встановлення правил і розроблення механізмів їх застосування для досягнення поставленої мети.

У світлі культурологічної парадигми освіти розвиток професійної культури майбутніх рятувальників неможливий без наповнення особистості культурними смислами й цінностями. Урахування цього дає підстави визнати, що сутність поняття “педагогічна технологія” не можна розглядати поза людською культурою. Тобто, зміст професійної підготовки майбутніх фахівців цивільного захисту у ЗВО ДСНС має відтворювати стан культурного розвитку суспільства і надавати пізнавальним процесам аксіологічного характеру. Це підтверджує закон педагогічної технології, сформульований І. Зязюном: чим об'ємніше і значущіше ціннісне наповнення педагогічної технології, тим продуктивнішим і якіснішим буде учіння, більш вільним і фізично та морально здоровим буде суб'єкт учіння, більш вагомим і необхідним для суб'єкта і соціуму виявлятиметься його творчий потенціал [2, с. 67].

У контексті особистісно орієнтованої парадигми освіти педагогічні технології формування професійної культури майбутніх фахівців цивільного захисту мають спрямовуватися передусім на виявлення та розвиток професійно важливих якостей курсантів і студентів, стимуляцію саморозвитку й самореалізації особистості у процесі професійного становлення. Тому під час проектування цього процесу у ЗВО ДСНС важливо враховувати його спрямованість на інтеріоризацію загальнолюдських і професійних цінностей. У цьому аспекті значний потенціал мають особистісно орієнтовані технології, що розглядають суб'єкта учіння як унікальну особистість, яка прагне максимально самореалізуватися в діяльності, відкрита для розуміння її змісту і сприйняття нового досвіду.

Провідною метою особистісно орієнтованих технологій є формування культури життєдіяльності особистості. У зв'язку з цим актуалізується завдання їх розроблення, як організованого комплексу педагогічних дій, спрямованих на професійний розвиток майбутніх фахівців цивільного захисту. Обов'язковою вимогою під час їх проектування та реалізації є налагодження зворотного зв'язку на засадах паритету всіх суб'єктів освітнього процесу [5, с. 260]. Цьому сприятиме доброзичливість і

психологічний комфорт, атмосфера співтворчості у взаємодії, створення у курсантів і студентів відчуття впевненості у власних силах і можливостях.

Отже, застосування особистісно орієнтованих технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців цивільного захисту сприяє розвитку їхніх пізнавальних здібностей, максимальному виявленню, ініціюванню й використанню їхнього суб'єктного досвіду, а також самореалізації в навчальній та трудовій діяльності.

Як засвідчило експериментальне дослідження, використання особистісно орієнтованих педагогічних технологій у процесі формування професійної культури майбутніх фахівців цивільного захисту позитивно впливає на розвиток активності, самостійності, творчих здібностей студентів і курсантів, сприяє підвищенню мотивації курсантів і студентів щодо вдосконалення професійно важливих якостей, формуванню здатності творчо вирішувати складні проблемні ситуації професійного характеру, стимулюють прагнення до саморозвитку і самовдосконалення у професійній діяльності.

Цитована література

1. Беспалько В.П. Педагогика и прогрессивные технологии обучения. М.: Изд-во Ин-та проф. образования МО России, 1995. 336 с.
2. Зязюн І.А. Дидактичне проектування технологій і методів учіння у вимірах педагогічної дії. Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. праць. 2010. Вип. 7. С. 63-73.
3. Кларин М.В. Развитие “педагогической технологии” и проблемы теории обучения. Советская педагогика. 1984. № 4. С. 117-122.
4. Литвин А.В. Інформатизація професійно-технічних навчальних закладів будівельного профілю: монографія. Львів: Компанія “Манускрипт”, 2011. – 498 с.
5. Руденко Л.А. Формування комунікативної культури майбутніх фахівців сфери обслуговування у професійно-технічних навчальних закладах : монографія. Львів : Піраміда, 2015. – 343 с.
6. Сисоева С.О. Педагогічні технології. Енциклопедія освіти / АПН України; голов. ред. В.Г. Кремень; [заст. голов. ред.: О.Я. Савченко, В.П. Андрущенко; відп. наук. секр. С.О. Сисоева]. К.: Юрінком Інтер, 2008. С. 660-661.

Савельєв Д.І., Чиркіна М.А., канд. техн. наук

СПОСІБ ГАСІННЯ ЛІСОВИХ ПОЖЕЖ ЗА ДОПОМОГОЮ ГЕЛЕУТВОРЮЮЧИХ СИСТЕМ

Кожного дня в Україні в середньому фіксується 150 пожеж в екосистемах. За даними Держлісагенства [1], протягом тижня відомчими протипожежними формуваннями Державного агентства лісових ресурсів України ліквідовано 76 лісових пожеж на площі 122 га. Загалом, з початку 2018 року вже